

**การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2562)
Assessment of Master of Education in
Educational Administration (Curriculum Revised in 2019)**

พิมผกา ธรรมสิทธิ¹ หยกแก้ว กมลวรเดช² วจี ปัญญาใส³ และชัชภูมิ สีชมภู⁴
Phimphaka Thammasit, Yokkaew Kamolvoradet,
Vajee Panyasai and Chatphum Sichomphoo

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินหลักสูตรหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2562) โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา จำนวน 67 คน ผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิต จำนวน 32 คน อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน จำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2562) ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบริบท ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตและด้านปัจจัยนำเข้า ส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมีดังนี้ ให้มีเอกสารวิชาการ ตำราเพิ่มเติมในแต่ละวิชา มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรเน้นทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และเพิ่มระยะเวลาของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาให้มากขึ้น

คำสำคัญ (Keywords): การประเมินหลักสูตร; หลักสูตรปรับปรุง; การบริหารการศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to assess a curriculum and to suggest an improvement for the Master of Education in Education Administration (curriculum revised in the year 2019). The population used in the research, consisted of 67 graduated students, 32 supervisors of the Master's degree, and 11 program instructors and instructors. Research

Received: 2022-12-24 Revised: 2022-12-31 Accepted: 2023-01-01

¹ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Uttaradit Rajabhat University. E-mail: phimphakathamassit@gmail.com

² สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Uttaradit Rajabhat University. E-mail: yokkaew.kamon@gmail.com

³ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Uttaradit Rajabhat University. E-mail: Kroo.vajee@gmail.com

⁴ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Uttaradit Rajabhat University. E-mail: chat.chomphoo@gmail.com

instrument was questionnaires. The statistical tools used for data analysis, included the average, standard deviation and content analysis.

The results of the research showed that in the overall assessment of the Master of Education in Educational Administration (curriculum revised in 2019), all 4 aspects were at the highest level. In descending order, they were the context, input, process and productivity. The recommendations are as follows: provision of academic documents, and textbooks for each subject. Extracurricular activities for the 21st school administrators' skills and time-length increase of professional trainings.

Keywords: curriculum assessment; curriculum improvement; educational Administration

บทนำ (Introduction)

การจัดการศึกษาของประเทศไทยเป็นการจัดการศึกษาโดยยึดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม) ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 อีกทั้งเป็น การจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560 ถึง พุทธศักราช 2579 ตลอดจนเป็นการจัดการศึกษาที่กำหนดวิสัยทัศน์ให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ดังนั้น การจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ดังกล่าวจึงต้องมีปัจจัยในหลาย ๆ ด้านที่จะเป็นระบบและกลไกในการผลักดันให้บรรลุตามวิสัยทัศน์และเป้าหมาย แต่ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาสถานะการศึกษาของไทย พบว่า จำนวนสถานศึกษาและผู้เรียนมีแนวโน้มลดลงทุกปี ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับต่ำประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาต่อ GDP มีแนวโน้มลดลงส่งผลกระทบต่อพัฒนาการศึกษาของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565: 5)

จากปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดจนการที่จะบรรลุวิสัยทัศน์และเป้าหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว ปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาวิสัยทัศน์ เป้าหมายตลอดจนการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ การปฏิรูปการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาเพราะเป็นการจัดการศึกษาในระดับปริญญาโทที่เน้นการพัฒนาบุคคลต่อเนื่องจากการจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการนำความรู้พื้นฐานไปใช้ในขณะที่ยังบัณฑิตศึกษาเป็นการจัดการศึกษามุ่งสู่การคิดค้น แสวงหาและนำความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านไปใช้อย่างลุ่มลึก พัฒนางานให้สมบูรณ์ สามารถแก้ไขปัญหาได้หลายด้าน ซึ่งการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีคุณภาพมีปัจจัยที่จะบ่งชี้อยู่ 4 ประการ คือ ด้านหลักสูตร ระบบการเรียนการสอน อาจารย์ นักศึกษาและคุณภาพของบัณฑิตจะดีนั้นขึ้นอยู่กับการบริหารงานบัณฑิตศึกษาในด้านการบริหารหลักสูตรห้องสมุด สารสนเทศ เทคโนโลยีและสื่อที่ทันสมัย งบประมาณที่เพียงพอ บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถสูงตามสาขา การประสานและความร่วมมือระหว่างสถาบันที่มีลักษณะคล้ายกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ มีการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาหลายหลักสูตรทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกซึ่งหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2562) เป็นหลักสูตรหนึ่งที่เปิดจากการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา รับผิดชอบโดยคณะครุศาสตร์ โดยดำเนินการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พุทธศักราช 2558 มีการพัฒนาหลักสูตรมุ่งให้ความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนการศึกษา

ระดับอุดมศึกษาของชาติปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษาและมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล เน้นการพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่างๆ โดยกระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถบุกเบิก แสวงหาความรู้ใหม่ได้อย่างมีอิสระ รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่นๆ ได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ ทั้งนี้ในระดับปริญญาโทมุ่งให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการสร้างและประยุกต์ใช้ความรู้ใหม่เพื่อพัฒนางานและสังคมโดยเปิดจากการเรียนการสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2562 ถึง พ.ศ. 2565 มีนักศึกษาร้อยละ 90 สำเร็จการศึกษาในระยะ 2 ปีการศึกษา และกำลังจะเปิดเรียนในปีการศึกษา 2566 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนั้นคณะกรรมการประจำหลักสูตรได้คำนึงถึงหลักสูตรที่เหมาะสม มีคุณภาพและทันสมัยจึงดำเนินการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2562) ก่อนที่จะดำเนินการพัฒนาหลักสูตรในรอบต่อไปโดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ซึ่งถือได้ว่าเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ได้รับการนิยมนอกจากแนวคิดของแดเนียล สตัฟเฟิลบีม (Daniel Stufflebeam) (สมทรง สุภาพ, 2565: 1) โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ประเมินผลของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในการเลือกแนวทางต่างๆ 4 ด้านคือ การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ดังนั้น ผลจากการประเมินหลักสูตรโดยรูปแบบการประเมิน CIPP Model จึงมีความเป็นระบบและให้ข้อมูลหลากหลายและเพียงพอที่จะช่วยให้ผู้ประเมินหลักสูตรมีข้อมูลเนื่องจากในศตวรรษที่ 21 การเรียนการสอน หลักสูตรที่มีความซับซ้อนมากขึ้น จึงต้องมีข้อมูลที่เพียงพอต่อการตัดสินใจในการพัฒนาหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นเพื่อการตัดสินใจเพื่อการวางแผนที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่จะนำไปใช้ในการกำหนดปรัชญา วัตถุประสงค์และโครงสร้างของหลักสูตร การตัดสินใจเพื่อกำหนดเนื้อหาของหลักสูตร วัสดุ สื่อการเรียนการสอน สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกหลักสูตรโดยใช้ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า การตัดสินใจเพื่อการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์และการวัดและประเมินผลโดยใช้ผลการประเมินด้านกระบวนการและการตัดสินใจในการกำหนดคุณลักษณะของนักศึกษาโดยใช้ผลการประเมินด้านผลผลิต ดังนั้นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใด ๆ จะต้องมีการประเมินมาสนับสนุน (มารุต พัฒนา, 2561: 199)

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2562) ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product)

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหาเป็นการประเมินหลักสูตรโดยใช้รูปแบบการประเมินของแดเนียล สตัฟเฟิลบีม (Daniel Stufflebeam) เรียกโดยทั่วไปว่า “ซีบีเอ็มเดล” (CIPP Model) ย่อมาจากตัวอักษรตัวแรกจากคำศัพท์ต่าง ๆ ได้แก่ Context (บริบท) Input (ปัจจัยนำเข้า) Process (กระบวนการ) และ Product

(ผลผลิต) ซึ่งเป็นการประเมินที่ละด้านตามลำดับจากการประเมินบริบท การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการและการประเมินผลผลิต ผลที่ได้จากการประเมินในแต่ละด้านจะนำไปสู่การตัดสินใจดำเนินการพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุงพุทธศักราช 2567 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ต่อไป

1.2 ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ นักศึกษา รหัส 62-64 ที่สำเร็จการศึกษา จำนวน 67 คน ผู้ใช้บัณฑิตซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา จำนวน 32 คนและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน จำนวน 11 คน รวม 110 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ เป็นการศึกษาหน่วยงานทางการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดน่าน แพร่ อุตรดิตถ์ สุโขทัยและพิษณุโลก

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา เป็นการศึกษาในระหว่างเดือนสิงหาคม-ธันวาคม 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายมี 3 ฉบับ ดังนี้

2.1 เครื่องมือการวิจัย ฉบับที่ 1 สำหรับใช้เก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ได้แก่ อายุปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2562) ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (likert)

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักสูตรในด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

2.2 เครื่องมือการวิจัย ฉบับที่ 2 สำหรับใช้เก็บข้อมูลจากผู้ใช้บัณฑิตซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้บังคับบัญชาของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บัณฑิตหรือผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ได้แก่ อายุและระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบและด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (likert)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะของมหาบัณฑิตทั้ง 5 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

2.3 เครื่องมือการวิจัย ฉบับที่ 3 สำหรับใช้เก็บข้อมูลจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร ได้แก่ อายุปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2562) ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (likert)

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักสูตรในด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีการดำเนินการใน 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ดำเนินการระหว่าง 27 ตุลาคม-18 ธันวาคม 2565 ผู้วิจัยสร้าง Link และ QR code ของแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับพร้อมหนังสือจัดส่งให้แก่กลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่มแล้วส่งเข้าในกลุ่ม Line ของนักศึกษาและอาจารย์ในระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 2 ดำเนินการในวันที่ 19-22 ธันวาคม 2565 โดยใช้แบบสอบถามเก็บในระหว่างที่นักศึกษามาขอรับพระราชทานปริญญาบัตรที่สำราญทุ่งกะโล่ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 ถึง 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 ถึง 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 ถึง 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 ถึง 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินหลักสูตรในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ	ลำดับ
ด้านบริบท	4.67	0.47	มากที่สุด	1
ด้านปัจจัยนำเข้า	4.59	0.54	มากที่สุด	4
ด้านกระบวนการ	4.65	0.48	มากที่สุด	2
ด้านผลผลิต	4.60	0.50	มากที่สุด	3
ภาพรวม	4.62	0.50	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2562) โดยใช้รูปแบบการประเมินที่แบ่งมิติการประเมินออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตพบว่า ภาพรวมการประเมินทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านบริบท ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตและด้านปัจจัยนำเข้าตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบท

ด้านบริบท	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ระดับ	ลำดับ
1. ความเหมาะสมด้านปรัชญาของหลักสูตร	4.71	0.45	มากที่สุด	1
2. ความเหมาะสมด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.63	0.48	มากที่สุด	3
3. ความเหมาะสมด้านโครงสร้างของหลักสูตร	4.67	0.47	มากที่สุด	2
ภาพรวม	4.67	0.47	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบท พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปรัชญาของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตรและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า

ด้านปัจจัยนำเข้า	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ระดับ	ลำดับ
1. ความเหมาะสมด้านเนื้อหาของหลักสูตร	4.62	0.48	มากที่สุด	2
2. ความเหมาะสมด้านวัสดุและสื่อการเรียนการสอน	4.50	0.58	มากที่สุด	3
3. ความเหมาะสมด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก	4.64	0.51	มากที่สุด	1
ภาพรวม	4.59	0.54	มากที่สุด	

จากตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความเหมาะสมด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ความเหมาะสมด้านเนื้อหาของหลักสูตรและความเหมาะสมด้านวัสดุและสื่อการเรียนการสอน ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงผลการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ

ด้านกระบวนการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ระดับ	ลำดับ
1. การบริหารจัดการหลักสูตร	4.61	0.51	มากที่สุด	4
2. การจัดการเรียนการสอน	4.68	0.47	มากที่สุด	1
3. การให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์	4.67	0.47	มากที่สุด	2
4. การวัดและประเมินผล	4.63	0.48	มากที่สุด	3
ภาพรวม	4.65	0.48	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4 แสดงผลการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ การวัดและประเมินผลและการบริหารจัดการหลักสูตร ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงผลการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต

ด้านผลผลิต	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ระดับ	ลำดับ
1. คุณธรรมจริยธรรม	4.68	0.46	มากที่สุด	1
2. ความรู้	4.61	0.49	มากที่สุด	3
3. ทักษะทางปัญญา	4.58	0.50	มากที่สุด	4
4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.62	0.52	มากที่สุด	2
5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.53	0.53	มากที่สุด	5
ภาพรวม	4.60	0.48	มากที่สุด	

จากตารางที่ 5 แสดงผลการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรม ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ความรู้ ทักษะทางปัญญาและทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยมีประเด็นน่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ภาพรวมของการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2562) ทั้ง 4 ด้าน พบว่า ด้านบริบทมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งประกอบด้วยปรัชญาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตรและโครงสร้างของหลักสูตร ทั้งนี้เป็นเพราะในการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าว คณะกรรมการประจำหลักสูตรได้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตร เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการนำไปพิจารณาจัดทำหลักสูตรหรือกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร ซึ่งได้แก่ ปรัชญาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระ แนวการจัดการเรียนการสอนและวิธีการวัดและประเมินผล เพื่อให้ได้หลักสูตรที่ตรงกับความต้องการของนักศึกษา มีความสอดคล้องกับยุคสมัยและบริบทของสังคมอันจะส่งผลให้นักศึกษามีคุณลักษณะ คุณสมบัติตามที่คาดหวังไว้ (สิทธิพล อาจอินทร์, 2563: 147) สอดคล้องกับงานวิจัยของนิพนธ์ วรรณเวช และคณะ (2564: 242-243) พบว่า ผลการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุงพุทธศักราช 2559 คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี โดยภาพรวมและรายด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านบริบทและด้านผลผลิต

2. จากผลการประเมินด้านบริบทของหลักสูตร พบว่า ปรัชญาของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงสุดซึ่งปรัชญาของหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านการบริหารการศึกษา มีคุณธรรมความซื่อสัตย์และมีความเป็นผู้นำ ด้านการสร้างหรือพัฒนานวัตกรรมทางการบริหารการศึกษาโดยเน้นกระบวนการวิจัย เพื่อนำมาใช้ในการขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก จากปรัชญาของหลักสูตร พบว่า สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษา เช่น ผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการบริหารการศึกษา สอดคล้องกับปรัชญาสารัตถนิยมที่มุ่งถ่ายทอด

ความรู้ ความเชื่อ ทักษะและทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ เป็นผู้บริหารที่มีคุณธรรมความซื่อสัตย์ มีความเป็นผู้นำสอดคล้องกับปรัชญานิรันดร์นิยมที่มีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษารู้จักและทำความเข้าใจกับตนเองมากที่สุดโดยเฉพาะสติปัญญาและเหตุผล เป็นต้น ดังนั้นปรัชญาของหลักสูตรจึงเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาไม่ว่าจะเป็นปรัชญาพัฒนาการนิยม ปรัชญาปฏิรูปนิยมและปรัชญาอัตถิภาวนิยม (สิทธิพล อาจอินทร์, 2563: 106-116)

3. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ความเหมาะสมด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งได้แก่ มีอาคารและห้องเรียนที่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา ห้องเรียนมีบรรยากาศและสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนและมีห้องสำหรับทำงานของนักศึกษาที่พร้อมใช้ได้ตลอดเวลา ทั้งนี้เป็นเพราะในการบริหารจัดการหลักสูตรให้สามารถจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพสูงที่สุดนั้น หลักสูตรร่วมมือกับบัณฑิตวิทยาลัยในการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งบัณฑิตวิทยาลัยมีการจัดห้องเรียนที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน มีการจัดระบบเครือข่ายการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่ายการเรียนรู้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนและมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับสปีฟงซ์ ปราบใหญ่ และคณะ (2562: 5324-5325) ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อสนับสนุนให้มีความสะดวกในการติดต่อประสานงาน เช่น โซเชียลมีเดีย แอปพลิเคชัน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนกับนักศึกษาและสร้างระบบการจัดการทรัพยากรการเรียนรู้ที่เหมาะสมเข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกเวลาและทุกสถานที่

4. ด้านกระบวนการ พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความสามารถของนักศึกษาและมีการจัดการเรียนการสอนโดยประยุกต์เนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพการในปัจจุบัน ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาในหลักสูตรนั้น อาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญกับนักศึกษา เช่นการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนร่วมกับอาจารย์กิจกรรมการเรียนการสอนมีการกระตุ้นความสนใจของนักศึกษา สื่อการเรียนการสอนที่นำมาใช้มีความเหมาะสมและนักศึกษามีส่วนร่วมในการสรุปแนวคิดสำคัญของวิชานั้น ๆ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนแต่ละวิชา สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสุตตรัตนโนภาส (2561: 157-158) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาตามมาตรฐานอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า ด้านการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติ มีการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน มีการเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญมาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อาจารย์ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่ให้นักศึกษาได้เรียนรู้และเข้าใจองค์ความรู้ใหม่ ๆ สอนน้อยให้รู้มาก สอนให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว

5. ด้านผลผลิตประกอบด้วยคุณลักษณะของนักศึกษา 5 ประการ ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า คุณธรรมจริยธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งได้แก่ มีการแสดงออกถึงความซื่อสัตย์ มีจิตสำนึกและตระหนักในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีวินัย ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่นเคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีการแสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะ และแสดงตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในการครองตน ครองคน และครองงาน ทั้งนี้เป็นเพราะคุณธรรมจริยธรรม

นับว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญของคนทุกคนและทุกวิชาชีพ หากบุคคลใดหรือวิชาชีพใดไม่มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลักยึดเบื้องต้นแล้วก็ยากที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จแห่งตนและแห่งวิชาชีพนั้น ๆ ที่ยิ่งกว่านั้น คือ การขาดคุณธรรมจริยธรรมทั้งในส่วนบุคคลและในวิชาชีพอาจมีผลร้ายต่อตนเองสังคมและวงการวิชาชีพอีกด้วย คุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญในสังคมที่จะนำความสุขสงบ และความเจริญก้าวหน้ามาสู่สังคมนั้น ๆ เพราะเมื่อคนไทยในสังคมมีคุณธรรมจริยธรรมแล้วจิตใจก็ย่อมสูงส่ง มีความสะอาดและสว่างในจิตใจจะทำการงานใดก็ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนไม่ก่อให้เกิดทุกข์แก่ตนเองและผู้อื่นเป็นบุคคลที่มีคุณค่า มีประโยชน์และสร้างสรรค์คุณงามความดีอันเป็นประโยชน์ต่อสังคมประเทศชาติสืบไป (พระมหาอนันต์ องค์กรสิริ, 2561: 82) สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พุทธศักราช 2558 ที่กำหนดคุณภาพของบัณฑิตให้เป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสำนึกและรับผิดชอบต่อโดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมในฐานะพลเมืองและพลโลก (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560: 11)

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

ได้ข้อมูลสารสนเทศที่สามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2567 โดยการประเมินบริบทจะนำไปเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับการกำหนดปรัชญา วัตถุประสงค์และโครงสร้างของหลักสูตร ตลอดจนความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความสอดคล้องกับนโยบายและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การประเมินปัจจัยนำเข้าเป็นการประเมินสิ่งที่เอื้อต่อการนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพสูงสุด ไม่ว่าจะเป็นด้านอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น การประเมินกระบวนการจะนำผลไปใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน เป็นต้น เพื่อที่จะปรับปรุงและพัฒนาให้การดำเนินการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องและการประเมินผลผลิตเน้นคุณภาพของนักศึกษาตามที่กำหนดไว้ในผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในเล่มหลักสูตร ดังนั้น การประเมินหลักสูตรในครั้งนี้จึงเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรทุกฝ่ายว่า หลักสูตรที่นำมาใช้นี้มีจุดแข็งและจุดที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้หลักสูตรสอดคล้องกับบริบทในปัจจุบันและการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวม การประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้าอยู่ในระดับต่ำที่สุด ดังนั้น คณะกรรมการประจำหลักสูตรควรวิเคราะห์เนื้อหาของหลักสูตรต้องมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยพิจารณาว่าเนื้อหาอะไรที่ทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและเนื้อหาดังกล่าวต้องมีความถูกต้องทันสมัย (Validity) มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ (Signification) มีความน่าสนใจ (Interest) เป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ (learnability) และเป็นสิ่งที่มีประโยชน์แก่นักศึกษา (Usefulness) อีกทั้งวัสดุและสื่อการเรียนการสอนต้องมีหนังสือ เอกสารตำราและวารสารทางวิชาการที่ทันสมัยเป็นปัจจุบันอีกทั้งมีจำนวนที่เพียงพอในการให้บริการแก่นักศึกษา และสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกมีห้องเรียนสำหรับทำงานให้บริการแก่

นักศึกษาโดยเป็นห้องที่แยกต่างหากจากห้องเรียนปกติเพื่อสะดวกในการศึกษาค้นคว้าและทำงานที่ได้รับมอบหมายทั้งงานกลุ่มและงานรายบุคคล

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย พบว่า ด้านกระบวนการมีประเด็น การบริหารจัดการหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดดังนั้นควรวิจัยเรื่องการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

- นิพนธ์ วรรณเวช และคณะ. (2564). การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2559 คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. *วารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ*. 4(2): 242-253.
- พระครูสุตตันตนาภ. (2561). รูปแบบการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามมาตรฐานอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. *วิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีสาขาศาสนาพุทธบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหานันต์ องค์กรศิริ. (2561/พฤษภาคม-สิงหาคม). คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาผู้เรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*. 2(2): 81-90
- มารุต พัฒนา. (2561). การประเมินหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- สมทรง สุภาพ. (2565/มกราคม-เมษายน). รูปแบบเพื่อประเมินหลักสูตรในศตวรรษที่ 21 ซึ่งพัฒนาจากรูปแบบการประเมิน CIPP Model. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. 33(1): 1-14.
- สิทธิพล อาจอินทร์. (2563). การพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 5. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สืบพงษ์ ปราบใหญ่ และคณะ. (2562/ธันวาคม). แนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารมหาจุฬานาครทรรค์*. 6(10): 5324-5343.
- สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2560). *เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2558*. กรุงเทพฯ: วงศ์สว่างพับลิชชิง แอนด์พรินติ้ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). *ทิศทางและแนวโน้มการจัดการศึกษาในยุคโควิด-19*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.